Raadsvoorstel

Raadsvergadering: 05-11-24
Kenmerk: ADV/24 - 18453
Zaaknr: Z50503
Datum voorstel: 25-10-2024
Portefeuillehouder: Wethouder J.C. Bos

Onderwerp: Aangepaste nota Perspectief op Opvang Vluchtelingen

Voorstel

1. In te stemmen met het perspectief en handelingskader van de gemeente Staphorst op het gebied van vluchtelingen, beschreven in het aangepaste document 'Perspectief op opvang Vluchtelingen versie 2';
2. Het gemeentelijke plan, beschreven in het aangepaste document 'Perspectief op opvang Vluchtelingen versie 2', vast te stellen en te sturen naar de regio en provincie.

Inleiding

Naar aanleiding van motie 181 die is aangenomen in de raadsvergadering van 22 oktober 2024, is het document 'Perspectief op Opvang Vluchtelingen' aangepast naar 'Perspectief op Opvang Vluchtelingen versie 2'. Daarmee is invulling gegeven aan deze motie.

Alle gemeenten in Nederland staan voor de opgave om vluchtelingen op te vangen en op te nemen. Om deze opgaven, op het gebied van opvang van Oekraïners, huisvesting van statushouders en asielopvang aan te pakken is een langetermijnperspectief benodigd. In januari 2024 is in de Regionale Regietafel Vluchtelingen IJsselland besloten dat alle gemeenten perspectiefnota's tot 2027 opstellen, waarin zij aangeven hoe zij de opgaven op dit gebied in zullen vullen. Deze nota is een bundeling van gemeentelijke plannen ten aanzien van Oekraïense ontheemden onder de Tijdelijke wet opvang ontheemden Oekraïne, statushouders volgens de Wet Inburgering en asielzoekers volgens de Asielwet. Het geeft de samenleving zowel regionaal als lokaal duidelijkheid en richting voor de opvang en integratie van vluchtelingen. Daarbij biedt de nota transparantie over uitgangspunten en aanpak.

We staan schouder aan schouder met de omliggende gemeenten. Al hebben gemeenten primair hun eigen taakstellingen en inspanningsverplichtingen, in de regionale regietafel stemmen we af en steunen we elkaar om gezamenlijk de regionale opgaven te behalen. Hierbij hebben we solidariteit hoog in het vaandel staan. We voldoen nog niet aan al onze opgaven. Hieronder worden deze opgaven kort toegelicht.

Opvang Oekraïense Ontheemden

Naast de huidige opvang van circa 200 Oekraïense vluchtelingen, komt er per 1 januari 2025 een verhoging van de inspanningsverplichting voor de opvang van Oekraïners. Voor de gemeente Staphorst betekent dit dat we 47 plekken extra erbij moeten realiseren.

Het college zal moeten afwegen hoe en waar dit zal worden gerealiseerd. Daarbij kent de huidige locatie een aantal knel- en aandachtpunten, zoals ontoereikende nutsvoorzieningen en zorgen over zowel verkeersveiligheid als bereikbaarheid.

Om deze reden zullen we onderzoeken of en zo ja waar we een tweede locatie moeten realiseren. Ook gaat de gemeente Staphorst zich voorbereiden op een mogelijk langer verblijf van Oekraïners als de oorlog aanhoudt.

Opvang van Statushouders

De taakstelling voor de huisvesting van statushouders halen we dit jaar via de Tussenvoorziening in voormalig hotel Waanders die we in april ’23 in gebruik namen. Door het gebrek aan sociale huurwoningen staat de taakstelling voor de komende jaren echter toenemend onder druk. Dit terwijl het goed integreren van statushouders, naast het inburgeringstraject, ook samenhangt met het woningaanbod. We zetten in op het actieprogramma Wonen, waarbij we in het toewijzen van woningen nadrukkelijk oog hebben voor een goede mix van doelgroepen in buurten. Ook wil de gemeente de mogelijkheid van verlenging van de huurovereenkomst voor de Tussenvoorziening, om aan de wettelijke taakstelling te kunnen blijven voldoen.

Asielopvang

Begin dit jaar werd een locatie gevonden die goede mogelijkheden leek te bieden (aan de Schansweg). De gemeente heeft zich hier sterk voor ingezet. Deze locatie bleek voor het COA uiteindelijk financieel niet haalbaar. Hiermee is helaas veel tijd verloren gegaan. We zitten nu opnieuw in de inventarisatiefase en de ambtelijke organisatie onderzoekt momenteel opties er zijn. Het college wordt hierover geïnformeerd en zal een keuze maken welke locaties zullen worden verkend. De raad wordt dan volgens dezelfde communicatiestappen geïnformeerd als bij de locatie Schansweg. Wanneer de verkenningsfase wordt gestart, wordt ook de eerste en tweede schil in omwonenden betrokken en wordt de rest van de samenleving geïnformeerd.

Argumenten

1.1 Goedkeuring op dit perspectief laat zien hoe de gemeente Staphorst zowel regionaal, provinciaal als landelijk aan haar taakstellingen wil voldoen.

De gemeente Staphorst is niet de enige gemeente in Nederland die plannen moeten maken over hoe er omgegaan moet worden met de opvang en integratie van vluchtelingen. Door samen te werken met andere gemeenten in de regio en een haalbaar toekomstbeeld te schetsen, kan Staphorst haar steentje bijdragen aan het realiseren van de totale opgaven.

2.1 Een gedeeld gemeentelijk perspectief, gedeelde uitgangspunten en een helder handelingskader op de opgave vluchtelingen, dragen bij aan overzicht, duidelijkheid en transparantie voor de samenleving.

De opgaven op het terrein vluchtelingen zijn veelomvattend en impactvol. De opvang van Oekraïners, het huisvesten van statushouders en het realiseren van opvang voor asielzoekers, zullen de komende jaren sterke regionale en lokale aanpak vergen. Door een perspectief te schetsen en een lokaal handelingskader vast te stellen creëert de gemeente helderheid voor de samenleving over de aanpak voor de komende jaren.

Behalve voor de lokale samenleving is dit van belang voor de samenwerking in de regio. De nota geeft op alle drie de thema's inzicht in de manier waarop Staphorst om wil gaan met de huidige opgaven.

Kanttekeningen

1.1 De kosten kunnen toenemen naarmate oorlogen en geweld langer aanhouden of uitbreiden.
Een mogelijk kanttekening is dat de kosten van opvang en integratie toenemen als oorlogen langer aanhouden of uitbreiden en er als gevolg daarvan meer mensen op de vlucht slaan en Nederland bereiken. Het Rijk voorziet de gemeente van middelen op dit vlak, daarnaast is de bestemmingsreserve vluchtelingen momenteel toereikend om voor de komende jaren onvoorziene ontwikkelingen op te kunnen vangen.

Keuze en effect

De nota 'Perspectief op Opvang Vluchtelingen versie 2' beoogt inzichtelijk te maken hoe de gemeente Staphorst omgaat met de opgaven bij de opvang en huisvesting van vluchtelingen. Hierbij geeft het document inzicht in de manier van handelen van de gemeente. Het document zal na vaststelling worden gedeeld met de regio en de provincie.

Beleid- en regelgeving

De nota 'Perspectief op Opvang Vluchtelingen versie 2' komt overeen met bijbehorende wet en regelgeving van de opgaven die voor liggen.

Financiën, Belastingen, risico's en beheersmaatregelen

De gemeente krijgt vanuit het Rijk middelen om de activiteiten in de opvang van vluchtelingen te bekostigen. De gemeente krijgt middelen vanuit de bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne. Via de Hotel- en Accommodatieregeling krijgt de gemeente, voor de duur van 6 maanden, per persoon middelen vanuit het Rijk. Deze regeling is bedoeld voor de opvang van statushouders, in het geval van Staphorst betreft dit de opvang van statushouders in de Tussenvoorziening op de Rijksweg 12. Ook krijgen we via het gemeentefonds middelen voor de begeleiding en inburgeringstrajecten van statushouders.

Risico's

De gemeenten hebben te maken met een wettelijke taakstelling en inspanningsverplichting. Hiervoor moet zij plannen aanleveren om inzichtelijk te maken of en hoe de gemeente aan haar taakstelling en inspanningsverplichting wil gaan voldoen. Als zij niet een plan of handelingskader aanlevert, dan kan de provincie zelf gaan bepalen wat er bij de desbetreffende gemeente moet gebeuren. Dit wordt ook wel een indeplaatsstelling genoemd.

Dit houdt in dat de gemeenten zeggenschap en dus een bepaalde sturing verliest. Om dit te voorkomen, dient de gemeente in te stemmen met de beschreven aanpak.

Het gemaakte document beschrijft de aanpak in het verleden en heden, en maakt een visie op de aanpak in de komende jaren. In de toekomst kijken, vooral in de complexe wereld van vluchtelingen, is koffiedik kijken. Mogelijke ontwikkelingen, door bijvoorbeeld het vaststellen van bepaalde wet- en regelgeving, kan de gemeente Staphorst niet voorspellen. Er kunnen regelingen voorbijkomen die de opvang en huisvesting vergemakkelijken of juist bemoeilijken.

Bij ongewijzigd beleid zullen de aantallen in vluchtelingen in de komende jaren blijven toenemen. Het is daarom belangrijk nu ons handelingskader te bepalen. Op het moment dat er nieuwe ontwikkelingen zijn zal de raad daarbij op de afgesproken wijze worden betrokken.

Uitvoering

Bij vaststelling door de raad op 5 november 2024 wordt de nota doorgezet naar de regio en de provincie Overijssel.

Communicatie

De uitgangspunten voor de communicatie over het dossier vluchtelingen zijn: in verbinding, betrouwbaar, transparant, tijdig en benaderbaar. In lijn hiermee worden inwoners zo snel mogelijk geïnformeerd. Informatie over de opvang van vluchtelingen en nieuwe ontwikkelingen op dit thema worden via een pagina op de gemeentelijke website ontsloten. Direct omwonenden en belanghebbenden worden betrokken bij hoe de gemeente de realisatie van de opgaven invult.

Voor de communicatie over specifieke ontwikkelingen en voorliggende besluiten op het dossier vluchtelingen stellen we steeds een communicatieaanpak in lijn met de uitgangspunten en volgens het 4-fasenmodel. In de verkenningsfase worden (uiteraard naast de raad) omwonenden en andere direct belanghebbenden in de 1e schil zo snel mogelijk worden geïnformeerd en betrokken, en overige inwoners en betrokkenen volgens een opvolgend schema - volgens de werkwijze zoals die ook bij de ‘Verkenning asielopvang Schansweg’ is gehanteerd.

Als het gaat om de huisvesting van statushouders in de Tussenvoorziening, zijn omwonenden de afgelopen twee jaar op diverse manieren geïnformeerd en betrokken; met nieuwsbrieven, in persoonlijke gesprekken en in een klankbordgroep. In het onderzoek naar de mogelijke verlenging van de huurovereenkomst voor de Tussenvoorziening spreekt de gemeente met de klankbordgroep en andere omwonenden. De insteek daarbij is: welke elementen zijn volgens de omwonenden van belang voor het college om in acht te nemen wanneer het besluit over deze verlenging?

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken

- Nota ‘Perspectief op Opvang Vluchtelingen versie 2’.

Burgemeester en wethouders van Staphorst,

J. ten Kate , burgemeester.

M.T. van de Wetering , secretaris.

De raad van de gemeente Staphorst; Zaaknr. Z50503

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 25-10-24

Gelet op:
Het raadsvoorstel van 25 oktober 2024.

B E S L U I T:

1. In te stemmen met het perspectief en handelingskader van de gemeente Staphorst op het gebied van vluchtelingen, beschreven in het aangepaste document 'Perspectief op opvang Vluchtelingen versie 2';
2. Het gemeentelijke plan, beschreven in het aangepaste document 'Perspectief op opvang Vluchtelingen versie 2', vast te stellen en te sturen naar de regio en provincie.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Staphorst van 05-11-24

J. ten Kate , voorzitter

S.M.H. Voortman ,griffier